

Història

La Colònia Güell, Indústria i Modernisme

La Colònia Güell és un clar exemple de l'impuls que va tenir la indústria tèxtil en els inicis de la revolució industrial a Catalunya. La seva estructura urbanística i la distribució de serveis respon al model de colònia industrial catalana del segle XIX. Tanmateix, la Colònia Güell va ser una excepció, ja que presentava trets que la diferenciaven de la resta.

La Colònia Güell ha estat un referent per a l'estudi de l'obra de Gaudí, però també una forma d'entendre les colònies industrials.

Les Colònies Industrials a Catalunya

Les colònies industrials eren un conjunt format per un recinte fabril, els habitatges per als obrers i els diferents serveis socials d'una comunitat, com l'escola, l'església, l'ateneu social o la cooperativa. Van aparèixer a l'Anglaterra rural del s. XVIII, abans que es produís la revolució industrial.

Catalunya adoptà aquest sistema a la segona meitat del s. XIX, totalment immersos en el procés de revolució industrial. Davant dels conflictes socials a les ciutats, els industrials catalans optaren per traslladar les seves fàbriques al món rural, més tranquil i on trobaren mà d'obra més estable i menys problemàtica. A més els nuclis rurals proporcionaven terrenys més econòmics, fonts d'energia més properes, sous més baixos i beneficis fiscals.

Les colònies industrials dedicades a la producció tèxtil s'instal·laven a prop de rius per poder aprofitar l'energia hidràulica. A Catalunya es van fundar unes setanta colònies, que s'anaren situant principalment al llarg dels rius Llobregat, Ter i Cardener. Aquestes van ser fruit de la iniciativa privada de la burgesia catalana, davant d'una política estatal que no mostrava el mínim interès per afavorir el desenvolupament industrial. Molts d'aquests industrials van ser indians que en tornar d'Amèrica invertiren la seva fortuna a Catalunya.

L'estructura social a les Colònies Industrials

El sistema de colònies suposava un tipus d'organització econòmica i social molt peculiar. Les relacions entre l'amo i l'obrer es podien interpretar tant des d'un punt de vista paternalista com de control ideològic.

Les colònies industrials integraven en un mateix recinte la fàbrica, els habitatges dels obrers i tot un seguit de serveis socials comunitaris com l'escola, l'església, l'ateneu o la cooperativa de consum. La proximitat dels habitatges a la fàbrica feia que aquestes colònies formessin un conjunt unitari tancat i aïllat del centres urbans. Això permetia a l'amo exercir un control sever sobre els seus obrers. De fet una de les raons que van portar als industrials a traslladar les fàbriques al món rural responia a la necessitat d'allunyar els seus treballadors dels conflictes socials de les ciutats.

A diferència d'altres colònies, que construïen en un mateix recinte la fàbrica i els habitatges, el traçat urbanístic de la Colònia Güell va definir dos nuclis ben diferenciats: per una banda la fàbrica, i per l'altra els habitatges i els serveis socials, separant la zona de treball i la zona de residència. Aquest planejament responia a la voluntat de mantenir alhora el caràcter industrial i agrícola a la colònia.

Fundació de la Colònia Güell

La Colònia Güell va ser fundada l'any 1890 per Eusebi Güell i Bacigalupi a la finca agrícola que el seu pare, l'indianista Joan Güell, havia adquirit trenta anys abans al terme municipal de Santa Coloma de Cervelló, al voltant de la masia anomenada Can Soler de la Torre.

Quan en el 1872 morí Joan Güell, Eusebi Güell es va fer càrrec de la fàbrica que vint-i-quatre anys abans el seu pare havia establert a Sants, coneguda popularment amb el nom de Vapor Vell. Per tal d'evitar la conflictivitat obrera de la ciutat, Joan Güell va decidir traslladar la fàbrica fora del nucli urbà i ubicar-la en el món rural, lluny dels conflictes de la ciutat. Seguint el model europeu de conjunt industrial i colònia obrera, Eusebi Güell traslladà la fàbrica a uns terrenys que el seu pare havia adquirit al terme municipal de Santa Coloma de Cervelló. Naixia aleshores la Colònia Güell.

Ferran Alsina, director de la fàbrica, s'ha considerat l'ideòleg de la Colònia Güell i responsable del disseny del recinte. Tècnic tèxtil, economista i polític de renom ja va treballar amb Eusebi Güell al Vapor Vell de Sants. A la seva mort l'any 1907, es va fer càrrec de la direcció de la fàbrica i de la Colònia els fills d'Eusebi Güell, en Claudi i en Santiago. El 1934 l'empresa entrà en un període de crisi que féu perillar la seva continuïtat. Durant la Guerra Civil l'empresa va ser col·lectivitzada i va funcionar amb interrupcions. Tot i així el comitè va aconseguir importants millores. Després d'aquest període va tornar a privatitzar-se de nou, i el nou propietari, Santiago Güell, la va trobar en millors condicions que quan l'havia deixada. Va continuar la tasca de director fins el 1945. Bertran Serra es faria càrrec de la fàbrica fins el seu tancament el 1973.

La Vida a la Colònia Güell

Els ideòlegs de la Colònia Güell volien crear un marc idoni perquè la relació obrer-amo es desenvolupés amb tranquil·litat. L'obrer, a canvi d'uns serveis que li permetien millors condicions de vida, es sotmetia a una dependència social i ideològica del propietari. Es volien evitar així els conflictes socials que havia patit l'empresa amb la fàbrica del Vapor Vell de Sants. Els resultats van ser els esperats, doncs no hi ha notícia de cap conflicte laboral greu fins els anys previs a la Gerra Civil.

La realitat era que el treball a la fàbrica era molt dur. La jornada laboral era de dotze a catorze hores diàries i els sous eren baixos. Els homes realitzaven les feines tècniques i les que requerien un esforç físic més gran. Les dones tenien un paper molt important en el procés productiu i s'encarregaven dels treballs que requerien habilitat manual. Tanmateix rebien sous més baixos que els seus companys. Els infants s'incorporaven a la feina als set anys i els hi corresponia els treballs més ingrats i menys qualificats.

La Colònia Güell funcionava com un petit municipi en el que l'amo exercia el control. L'empresa s'encarregava dels serveis públics, i el director era la primera autoritat, fent-se càrrec de les funcions de batlle i jutge de pau. El capellà dirigia els aspectes de l'educació ètica, moral i religiosa.

La majoria dels treballadors vivien en cases construïdes per l'empresa a canvi del pagament de lloguers. En alguns casos els habitatges eren compartits per famílies nombroses, en espais reduïts. Els serveis sanitaris es cobrien amb un metge que residia a la mateixa colònia i una farmàcia. També existia la mútua de socors "La familiar", que tenia per objecte auxiliar el treballador en cas de malaltia mitjançant el pagament d'una quota mensual.

A la colònia l'ensenyament era en català i religiós. Les monges Carmelites es feien càrrec de l'educació i també tenien cura dels nadons mentre les mares treballaven a la fàbrica, i també es feien càrrec dels malalts. Hi havia dues escoles, una per nens i l'altra per nenes. L'educació era diferent: mentre que els nens rebien una educació tècnica, les nenes aprenien activitats domèstiques.

La vida associativa a la colònia era força important. En l'àmbit de l'oci destaca l'Ateneu Unió, una societat recreativa amb saló-café, billar, biblioteca i un espaiós teatre on es reunien els treballadors a fer tertúlies. Tot i que els estatuts la definien com una entitat sense significació política, l'Ateneu seguia una marcada opció catalanista.

Entre les entitats que hi havia a l'Ateneu en destaquen la coral La Maquinista, l'Orfeó Güell i el grup de teatre. El fet que l'empresa subvencionés a aquestes associacions culturals i recreatives respon a la voluntat de frenar l'entrada de qualsevol corrent de tipus sindicalista i d'exercir per tant un control ideològic sobre els seus treballadors.

El Modernisme de la Colònia Güell

La Colònia Güell ha estat un referent a l'hora d'estudiar l'**arquitectura d'Antoni Gaudí**, i és considerada com un dels conjunts modernistes més importants de Catalunya. Dins del conjunt de colònies existents al país, la Colònia Güell destaca pel fet que posseeix una bona mostra del l'estil modernista aplicat a l'àmbit de l'arquitectura civil i industrial.

Eusebi Güell, amant de les arts i reconegut mecenes, va encarregar el projecte d'urbanització de la colònia a l'estudi d'Antoni Gaudí, on hi col·laboraven altres arquitectes com Francesc Berenguer i Mestres i Joan Rubió i Bellver.

A la Colònia Güell trobem els trets més característics d'aquest moviment. D'una banda la utilització del **maó vist** com a reivindicació d'una arquitectura popular i tradicional catalana, i la incorporació de noves tècniques i nous materials constructius com el ferro o el trencadís de ceràmica. Alhora, l'adopció d'elements de caire historicista basats en la recuperació d'estils del passat com el medieval i el mudèjar, reinterpretats per trobar una arquitectura nacional pròpia. Finalment, la revalorització de l'artesania i de les arts com són la ceràmica, el ferro forjat, i el vidre aplicades a l'arquitectura, tant en elements d'acabats exteriors com en la decoració interior.

El treball de Gaudí es centrà en l'edifici de la Cripta, tot i que es creu que també va col·laborar en el plantejament urbanístic de la colònia. A la Colònia Güell, Gaudí experimentà amb les formes més originals, i més que en cap altra obra, troba el seu model a la naturalesa. Moltes de les solucions arquitectòniques que aplicà a aquesta obra les traslladaria més tard al temple de la Sagrada Família.

En els edificis que s'atribueixen de forma més clara a Francesc Berenguer i Mestres, hi observem un tractament molt personal dels elements decoratius, com són la utilització moderada de trencadís ceràmic, la disposició del maó vist i el treball del ferro forjat. També és característic el tarannà pla i equilibrat de les seves façanes, i el clar plantejament volumètric dels seus edificis.

Un passeig per la

Colònia Güell

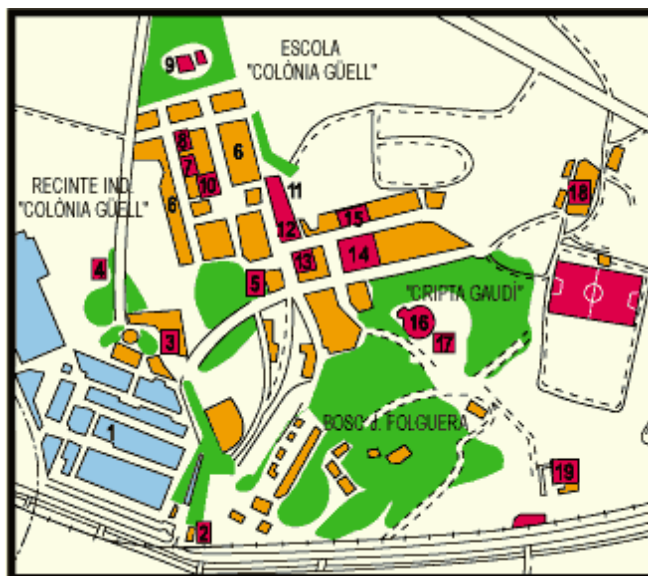
Introducció

Els edificis de la Colònia Güell són una bona mostra de l'arquitectura modernista aplicada a usos civils, industrials i religiosos. El projecte d'urbanització va ser encarregat a l'estudi d'Antoni Gaudí, on hi col·laboraven altres arquitectes com Francesc Berenguer i Mestres i Joan Rubio i Bellver.

La Colònia està formada per la fàbrica tèxtil, els habitatges dels obrers i uns edificis representatius, tot ells inserits en una urbanització de carrers i illes pròpia de finals del segle XIX. A la Colònia Güell el passat i el present es fonen en un paisatge de principis de segle.

En endinsar-nos en els seus carrers i contemplar l'entorn descobrirem edificis de gran bellesa.

Els edificis més significatius:

1.- Recinte Industrial

Data de construcció: 1890

Ús: Industrial.

L'actual recinte industrial de la Colònia Güell va ser en els seus orígens la Fàbrica de panes i veludillos de Güell i Cia, aixecada l'any 1890 per Eusebi Güell i Bacigalupi. Dèiem que la història d'aquesta fàbrica ha anat lligada des dels seus inicis a la fundació de la Colònia Güell, i ha estat un clar exemple de l'impuls que va tenir la indústria tèxtil a la Catalunya de principis del segle XX.

A diferència d'altres colònies industrials del seu temps, la fàbrica dels Güell no aprofità mai l'energia hidràulica tot i trobar-se en les proximitats del riu Llobregat, i funcionà des d'un primer moment amb la màquina de vapor. La gran xemeneia és encara avui testimoni de la utilització del carbó com a principal font d'energia, característica que la va fer singular a l'època.

A diferència d'altres colònies, la fàbrica es troba separada de la zona d'habitatges i de serveis i constitueix un recinte tancat amb un traçat de carrers que permet una comunicació entre els diferents edificis que la formen. En aquesta fàbrica es transformava el cotó que arribava d'Amèrica en panes, velluts i velludets. Cada un dels edificis que conformen la fàbrica es destinava a un treball determinat dintre d'aquest procés de transformació del cotó en teles. Així hi havia l'edifici de filatures, els telers, el tint, l'assegador, el tallador, l'edifici per la màquina d'aprest, el taller de fusteria i la serralleria. Altres edificis acollien serveis complementaris, com les oficines, el consultori mèdic o l'oficina del delineant. Tot el transport de material entre els diferents edificis es feia mitjançant una xarxa de rails i vagonetes que recorrien tot el recinte fabril.

A diferència d'altres colònies, la fàbrica es troba separada de la zona d'habitatges i de serveis i constitueix un recinte tancat amb un traçat de carrers que permet una comunicació entre els diferents edificis que la formen. En aquesta fàbrica es transformava el cotó que arribava d'Amèrica en panes, velluts i velludets. Cada un dels edificis que conformen la fàbrica es destinava a un treball determinat dintre d'aquest procés de transformació del cotó en teles.

Així hi havia l'edifici de filatures, els telers, el tint, l'assegador, el tallador, l'edifici per la màquina d'aprest, el taller de fusteria i la serralleria. Altres edificis acollien serveis complementaris, com les oficines, el consultori mèdic o l'oficina del delineant. Tot el transport de material entre els diferents edificis es feia mitjançant una xarxa de rails i vagonetes que recorrien tot el recinte fabril.

2.- La Fonda

Data de construcció: 1910

A l'entrada de la Colònia s'hi troba l'edifici que s'utilitzava com a fonda, on s'allotjaven els tècnics i representants que visitaven periòdicament la fàbrica. Es tracta d'un edifici aïllat de planta i pis, amb dos habitatges.

3.- Can Soler de la Torre

Data de construcció: 1622

Ús: Va ser la residència temporal de la família Güell. Actualment és una residència privada.

Joan Güell va reformar aquesta masia i la convertí en residència temporal de la família en comprar els terrenys agrícoles que l'envolten l'any 1860. Es creu que aquesta reforma va ser realitzada per l'arquitecte Francesc Berenguer i Mestres, tot i que alguns autors l'atribueixen a Josep Maria Jujol. Durant la Guerra Civil la masia va passar a ser Casa de la Vila.

A can Soler de la Torre hi trobem alguns dels elements característics d'una masia pairal catalana, com la porta adovellada, la galeria de solana i el rellotge de sol de la façana principal. L'original teulada a quatre aigües a la part superior, però, no respon al model de dos aigües habitual a les cases pairals. Adossada a la masia hi troben la petita capella de la Mare de Déu dels Dolors, dedicada al culte fins a la construcció de la cripta. Era tradició que d'aquesta petita església sortís la processó dedicada a aquesta Verge.

Encara avui es poden veure a la façana dues dates que ens parlen del l'origen de la masia: 1622, any de en que fou construïda i 1692, quan es va reconstruir després de ser destruïda. Originàriament havia estat propietat d'Antoni Soler, un dels principals dirigents de l'alçament contra el govern de Carles II que va tenir lloc l'any 1689 al Baix Llobregat. Després d'aquestes agitacions el propietari va ser assassinat i la casa va ser arrasada. Més tard, el 1692 es va reedificar la masia i se li va donar l'aparença actual.

4.- Dipòsit d'Aigua

Data de construcció: 1895

La distribució d'aigües a l'antiga colònia era bastant eficaç i s'havia solucionat amb una sèrie de pous que subministraven aigua tant a la fàbrica com a les cases. Dintre del recinte fabril trobem un dipòsit d'aigua que destaca per la seva estructura cilíndrica de maó, de base poligonal, acabada en forma de cúpula i decorada amb franges verticals. Aquest dipòsit proveïa la casa del director, que estava també dintre del recinte fabril.

5.- Ca l'Ordal

Data de construcció: 1894 aprox.

Ús: Vivendes dels pagesos que treballaven les terres del senyor.

Actualment és residència privada.

El primer edifici singular que trobem en endinsar-nos a la part residencial de la Colònia Güell és Ca l'Ordal. Tot i que no té l'aspecte típic d'una masia, sí veiem com l'arquitecte va voler recollir d'una forma original els trets més significatius de les cases pairals.

Es tracta d'un edifici aïllat, format per tres cases unifamiliars adossades, amb soterrani dedicat a quadres, planta baixa, pis i golfes. L'originalitat d'aquesta casa rau en el diferent tractament de les façanes anteriors i posteriors i en la forma de la seva planta. Són molt característiques les cantonades arrodonides de l'edifici, i sobretot la filigrana del treball amb maó de les finestres i les tres xemeneies.

La casa estava habitada per les famílies Ordal, Cruaños i Gaudó, pagesos que treballaven les terres de l'amo en qualitat d'arrendataris. Alguns membres d'aquestes famílies també treballaven a la fàbrica. Actualment segueix mantenint la funció d'habitatge.

6.- Cases dels Obrers

Data de construcció: abans de 1915

La majoria dels habitatges van ser finançats per Eusebi Güell, que els venia o llogava. Un terç de les cases van ser construïdes pels mateixos pagesos i obrers que hi vivien. Els últims anys de la fàbrica, l'empresa va oferir l'oportunitat de comprar els habitatges.

El conjunt d'habitatges de la Colònia és força variat, atès que no varen ser construïts pel mateix arquitecte i són d'èpoques diferents. La característica comuna, però, és que són cases entre mitgeres, amb planta baixa i pis, jardinet d'entrada en alguns casos, i eixida o pati posterior que sovint es feien servir com a galliner. Cada dues cases els veïns tenien un pou que els proveïa d'aigua, fins que es va instal·lar l'aigua.

La primera illa de cases es va aixecar entre els carrers de Barrau, Aranyó i de Malvehy. Més tard, s'edificaren els carrers de Reixach, de Claudi Güell i de Frederic Martí. En cadascun d'aquests carrers hi troben diferents tipologies. La utilització del maó és l'element més representatiu, amb motius decoratius les balustrades i les cornises.

7.- Casa del Metge

Data de construcció: 1910

Ús: Actualment és una casa privada.

El servei sanitari a la colònia oferia el servei d'un metge-cirurgià i la farmàcia. L'edifici incloïa el consultori mèdic i la casa del metge. Es tracta d'una casa aïllada de planta i pis, amb un petit jardinet al seu voltant. La cornisa està decorada amb maó, i a la part inferior d'aquesta una sanefa en ziga-zaga dissimula la presència dels respiralls de les golfes.

8.- Ca L'Espinal

Data de construcció: 1900

Ús: Era la casa de l'administrador de la fàbrica. Actualment és una casa privada.

Al carrer de Malvehy trobem un dels edificis més peculiars de la colònia. Es tracta de Ca l'Espinal, la casa de qui va ser encarregat de l'administració de l'empresa

L'arquitecte, Rubió i Bellver, va voler que aquest edifici fos especial. Destaca de la resta pel seu mirador en forma de torreta medieval, pel joc de sanefes de la façana i per les gelosies de maó. L'arquitecte aconseguí un ritme geomètric combinant les línies horitzontals de les franges de divisió de les façanes amb les formes romboidals de les finestres i de les sanefes. L'originalitat de l'edifici queda també reflectida en la planta, que està dissenyada basant-se en quadrats superposats. Sens dubte es tracta d'una de les joies de la colònia.

9.- Escola i Casa del Mestre

Data de construcció: 1910 aprox.

Ús: Era l'escola de la colònia. Actualment acull l'escola pública

. Escola

L'escola es troba en un emplaçament idoni: un petit promontori en un dels extrems de la Colònia on els límits entre el medi urbà i el natural no estan gaire definits. Des que es va construir, l'escola no ha deixat de sentir les veus dels nens que encara avui passen per les seves aules.

A diferència dels altres edificis, l'escola ofereix un tractament de les façanes en el qual predomina la utilització de les lloses de pedra que el maó, que es redueix a les obertures i a la sanefa de la part superior, sota el ràfec. Les obertures són diferents segons la seva disposició. A la planta baixa són grans, mentre que al primer pis són petites i agrupades en filera. El gran nombre de finestres permet una millor il·luminació de les aules. La coberta és de teula àrab a quatre aigües.

L'escola, com els altres serveis de la colònia, era generalment gratuïta pels fills dels obrers. El tipus de metodologia d'ensenyament dels nens era diferent del de les nenes. L'educació d'aquestes anava a càrrec de les monges i parava més atenció a la formació en treballs manuals i domèstics.

. Casa del Mestre

En aquesta casa, situada al costat mateix de l'escola, s'observa la tendència historicista en el torreó circular disposat a la cantonada, exemple que es podria qualificar de torre medieval per la utilització de merlets i altres elements. La base sobre la qual se sosté està formada per cilindres tallats, disposats en ritme ascendent. El

torreó està coronat per un pinacle cònic recobert de ceràmica vidriada i acabat amb una creu de ferro forjat. Hi apareix també la data de construcció en mosaic (1911).

L'edifici està unit al de l'escola mitjançant un pont decorat amb elements curvilinis disposat en forma escalonada. Aquest es recolza sobre dos grans arcs parabòlics en els quals es pot veure la influència de Gaudí.

10.- Teatre Fontova i Ateneu Unió

Data de Construcció: Finals del S.XIX

Ús: Societat recreativa. Actualment continua sent la seu de l'Ateneu Unió

L'Ateneu Unió fou una de les primeres institucions de la colònia, fundada en una data anterior a 1899. Era una societat recreativa amb saló-cafè, billar i biblioteca. En aquest espai assajava la coral La Maquinista agregada als Cors de Clavé, i també s'hi realitzaven altres activitats com reunions, balls i festes. Al teatre es feien representacions, generalment a la nit, per tal de divertir el poble els dies de festa. D'aquesta manera els treballadors no havien de sortir de la colònia ni tan sols per distreure's. Durant la Guerra Civil, l'ateneu va ser el marc de moltes reunions polítiques i sindicals.

L'Ateneu consta de planta baixa amb bar i sala recreativa. El primer pis alberga els locals de la seu. Posseeix dues portes d'accés i tres balcons. El teatre, unit amb l'ateneu per una paret mitjanera, té una sola planta que està formada per quatre espais i una sala d'actes. A la façana hi ha una porta principal flanquejada per dues finestres que destaquen per les seves reixes de ferro forjat on apareix la data 1903. El cos que sobresurt de la façana és un afegit posterior, fet per ubicar-hi la màquina de projecció cinematogràfica. La teulada és a dues aigües.

11.- Centre Parroquial Sant Lluís

Data de construcció: 1918

Ús: Activitats parroquials i socials. A partir de 1932 es va destinar com a biblioteca. Actualment hi ha la Biblioteca Joaquim Folguera i el Centre Municipal Sant Lluís, on es desenvolupen activitats de tipus cultural i esportiu. És la seu del Club Tennis Taula Colònia Güell. Rehabilitat l'any 1997.

Aquest edifici era la seu del Patronat Obrer de la Sagrada Família, dirigit pel capellà. Aquí s'hi realitzaven diverses activitats pels nens de la colònia. A partir de 1932, part de l'edifici es va destinar a biblioteca. Va ser inaugurada el 30 de juliol de 1933. L'acte d'obertura va incloure un festival infantil i un seguit de discursos portats a terme per la junta i alguns literats que volgueren exaltar la figura i la poesia de Joaquim Folguera, que era fill de la colònia. Aquesta biblioteca l'organitzaven un grup de persones que pagaven una quota destinada al manteniment i a l'augment del fons bibliogràfic. Els familiars del poeta Joaquim Folguera i Poal donaren la seva col·lecció personal a la parròquia, que la traspassà a la biblioteca. Degut a uns fets de caire reivindicatiu, que van protagonitzar alguns veïns amb motiu del tancament de la fàbrica, la biblioteca va romandre tancada per ordre de la Guàrdia Civil fins el 1975. Quan s'obrí de nou entrà a formar part de la xarxa de Biblioteques Populars de la Diputació de Barcelona.

L'edifici, concebut en una sola planta, va ser construït mitjançant la combinació de pedra i maó vist. La façana principal està estructurada en tres parts, separades per pilastres de maó que marquen el ritme compositiu. A la dreta hi ha un petit pati, amb una porta de ferro forjat de gust modernista. A la part mitja de la façana hi trobem un seguit de finestres geminades que tenen al seu damunt unes petites obertures en forma de creu, fetes també amb maó vist.

L'any 1994 l'Escola Taller del Patrimoni Metropolità va començar els treballs de rehabilitació de l'edifici de Sant Lluís. Al novembre de 1997 s'inaugurava el nou espai, amb una millora important. Les obres de reforma van mantenir intacta la façana i els elements estructurals. Amb la supressió del fals sostre d'encanyissat es va augmentat l'alçada permetent la construcció d'un segon nivell amb un ampli espai útil per una graderia.

La planta baixa queda emmarcada sota d'aquesta estructura elevada amb columnes d'acer que permeten la creació de dues sales polivalents envoltades d'un passadís que comunica amb la biblioteca.

12.- Antic Convent de les Monges.

Data de construcció: Desconeguda

Ús: Casa bressol. Actualment és la seu del Casal d'Avis i del Casal de Joves. També hi ha el Punt d'Informació Juvenil i l'Oficina Municipal.

La casa coneguda amb el nom de casa-bressol era la residència de les monges Carmelites. Aquestes oferien essencialment dos serveis als treballadors: tenien cura dels malalts i vigilaven els nens que no es podien quedar amb els avis mentre els seus pares treballaven a la fàbrica. Amb l'arribada de la Gerra Civil les monges van haver d'amagar-se i el convent va ser destinat a local del Comitè de Milícies i a habitatge del porter de la fàbrica.

L'edifici és un dels més austers de la colònia. A les façanes no hi ha cap mena de decoració i els murs són arrebossats. A la part posterior hi havia un petit jardí, i al costat del convent, la capella.

13. Casa del Secretari.

Data de construcció: Desconeguda

Ús: Habitatge del Secretari de l'Ajuntament de Santa Coloma de Cervelló. Actualment hi ha el Consultori mèdic

La representació d'un rat-penat a l'interior de la balconada i les quatre barres catalanes en els murs d'aquest edifici, posen de manifest la militància catalanista dels Güell. El rat-penat és una figura utilitzada com a cimera dels escuts de Barcelona, València i Palma de Mallorca. Per aquest motiu es considera un símbol de catalanitat.

Aquest edifici té algunes característiques que el fan diferent a la resta. La construcció és totalment en totxo

arrebossat, imitant carreus de pedra que formen encoixinat. Les finestres s'han construït en forma d'arc de mig punt recolzat en columnes. Destaca la balconada, per la seva estructura, per la decoració i la presència d'un rat-penat de ferro sobre la porta. La decoració exterior alterna dos motius: un escut amb quatre barres i un altre amb una creu, disposats tots dos horitzontalment a la balconada i a la cornisa.

14.- Edifici de la Cooperativa de Consum.

Data de construcció: 1900

Ús: Mercat on es venien els productes de consum dels treballadors. Actualment s'estan realitzant obres de rehabilitació..

La cooperativa era una societat on s'hi podien comprar tota mena de queviures. Estava dirigida per una junta que s'encarregava de comprar i vendre els productes, repartint els beneficis entre tots els socis a finals d'any. L'edifici era de l'empresa però el seu funcionament depenia dels treballadors.

Aquest edifici segueix la línia arquitectònica dominant a la colònia, però en certa manera sobresurt per la seva alçària i per l'harmoniosa decoració del maó vist, tret característic de l'obra de Rubió. A la façana destaca el treball amb maó de les barbacanes que sostenen els balcons, elements típics dels castells medievals. També són interessants les cartel·les de l'aleró disposades en tres fileres que alternen espais de ple i buit. L'edifici està format per dos cossos que conformen un petit pati obert. A la planta baixa, hi ha la botiga de la seu social, on hi havia una petita biblioteca per als socis i un cafè on encara es respira l'ambient de principis de segle i on es conserva una placa de marbre en honor al fundador de la colònia.

Les obres de rehabilitació que s'estan portant a terme actualment permetran arranjar els greus problemes estructurals que pateix l'edifici fent-lo apte per a tornar a acollir activitats socials d'interès pel municipi. El projecte preveu ubicar-hi un centre d'interpretació i acollida on hi haurà un espai per a exposicions, restaurant, sala de reunions i conferències i una botiga de records.

15.- Magatzems

Data de construcció: després de 1920

Al carrer Claudi Güell es concentrava una bona part de l'activitat comercial i social de la colònia.

La cooperativa i els magatzems, on s'acumulaven productes com el carbó, el vi i els embotits, eren un punt de trobada per a tots els veïns que feien la compra de la setmana.

En els seus orígens aquest edifici constava d'una sola planta. Està dividit en tres espais que depenien de la cooperativa: la carbonera que servia per emmagatzemar el carbó d'ús domèstic, el celler on s'elaborava i es guardava el vi de les vinyes dels voltants i els magatzems en els quals hi havia els productes derivats de la matança del porc.

16.- La Cripta

La Cripta de la Colònia Güell és una obra capdal del modernisme català. Antoni Gaudí hi va experimentar noves solucions arquitectòniques que després traslladà al temple de la Sagrada Família. Aquest emblemàtic edifici és considerat una de les joies de la Colònia Güell i el que li dona relleu internacional. Declarada Bé

• La Cripta projectada per Gaudí

La cripta de l'església que va projectar Antoni Gaudí per encàrrec d'Eusebi Güell és sens dubte l'edifici més singular de la Colònia Güell. Davant d'aquesta extraordinària construcció el visitant no pot deixar de preguntar-se sobre la genialitat de qui la va projectar i sobre el resultat final de l'obra inacabada. Perfectament integrada a l'entorn que l'envolta, la cripta ens sorprèn i ens planteja incògnites que ningú podrà arribar a conèixer amb tota certesa. Creus templeres, peixos, alfes i omegues, crismons i moltes altres figures són signes d'un llenguatge simbòlic i fascinator, susceptible de moltes lectures.

Des de 1898, quan Eusebi Güell li va fer l'encàrrec, fins a la col·locació de la primera pedra van transcórrer deu anys, durant els quals Gaudí va estar estudiant i elaborant el projecte en el qual utilitzà una tècnica nova de càlcul d'estructures. Per fer aquest estudi Gaudí s'instal·là en un petit cobert, on construï durant aquest temps una maqueta polifuncional composta de cordills i petits sacs amb perdigons. Aquesta maqueta li servia per calcular les càrregues, la inclinació de les columnes i la forma dels arcs. Els seus ajudants, Francesc Berenguer i Mestres, l'enginyer Eduardo Goetz i el mestre d'obres Agustí Massip s'encarregaven de la lenta i difícil elaboració de la maqueta a partir de la qual s'anava construint l'església.

Des del 1898 Gaudí treballà en un ambiciós projecte del qual només es construï la part de la cripta i que constitueix tanmateix una de les obres més admirades i estudiades de l'arquitecte i un precedent de moltes de les solucions emprades després en el temple de la Sagrada Família.

L'any 1914 Gaudí va abandonar les obres de l'Església per motius que encara no s'han aclarit. Malgrat això es va continuar treballant fins el 1916.

L'església se situa en un extrem de la colònia, en un promontori privilegiat integrat en un bosc de pins.

• Descripció de l'edifici

Des de 1898, quan Eusebi Güell li va fer l'encàrrec, fins a la col·locació de la primera pedra van transcórrer deu anys, durant els quals Gaudí va estar estudiant i elaborant el projecte en el qual utilitzà una tècnica nova de càlcul d'estructures. Per fer aquest estudi Gaudí s'instal·là en un petit cobert, on construï durant aquest temps una maqueta polifuncional composta de cordills i petits sacs amb perdigons. Aquesta maqueta li servia per calcular les càrregues, la inclinació de les columnes i la forma dels arcs. Els seus ajudants, Francesc Berenguer i Mestres, l'enginyer Eduardo Goetz i el mestre d'obres Agustí Massip s'encarregaven de la lenta i difícil elaboració de la maqueta a partir de la qual s'anava construint l'església.

La planta de l'església s'inscriu en un oval irregular, i està dividida en quatre espais longitudinals separats per quatre columnes centrals de basalt i unes altres laterals de pedra i maó. Aquestes columnes recullen tota una sèrie de nervis irregulars de maó. Una nau circular envolta per darrera l'altar major unint les naus laterals. Davant la porta d'entrada s'alça un porxo que serveix de suport a l'escalinata que havia de donar accés a l'església, que no es va arribar a construir.

La força expressiva de la cripta ve donada per la utilització de tota una sèrie de factors innovadors en l'estructura i en els elements constructius. Les columnes s'inclinen segons les càrregues que han de suportar, i la volta de maó catalana adopta la forma anomenada paraboloide hiperbòlica, que s'avança en molts anys a la seva utilització per l'arquitectura moderna d'avantguarda. Els materials emprats són bàsicament la pedra de basalt i el maó recuit als murs i les columnes, la ceràmica als mosaics i el vidre de colors als vitralls de les finestres.

A l'interior trobem alguns dels bancs dissenyats per Gaudí, la resta són còpies dels originals. Dels tres altars

destaquen el de la Sagrada Família, obra de Josep Mª Jujol, i el de la Mare de Déu de Montserrat, d'Isidre Puig i Boada.

Un altre aspecte remarcable és la simbologia que trobem a molts detalls de la cripta, sobretot els elements mosaics de trencadís de ceràmica que representen peixos, alfes i omegues, creus templeres, crismons i creus-aspa, entre d'altres.

3. Les obres de restauració

Actualment s'està treballant en la restauració de la Cripta Gaudí. L'obra en curs és previst estigui acabada abans del març del 2002, data en què començarà la celebració de l'Any Gaudí, que commemora el 150 aniversari del naixement de l'arquitecte.

L'any 1914 les obres de construcció de l'església projectada per Gaudí es van aturar quan tant sols s'havia aixecat la cripta. Una vegada retirat Gaudí de l'obra, els seus deixebles van construir una coberta per tal de protegir l'edifici, ja que el paviment del que havia de ser l'església no era l'aïllament apropiat per resistir els efectes de la pluja. Aquesta coberta va ser feta amb un caràcter provisional, comptant que tard o d'hora es reprendrien les obres i s'acabaria el projecte de Gaudí.

Vuitanta-cinc anys després, l'estat de deteriorament d'aquesta coberta i també d'altres elements de l'església feien necessària la seva restauració. Per tal de garantir la conservació de l'edifici, el Consorci de la Colònia Güell va encarregar al Servei de Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona la redacció d'un projecte global de restauració de l'església.

Es decidí afrontar la restauració per fases. L'any 1999 es van iniciar les obres de restauració de la coberta, per haver esdevingut la necessitat més urgent de l'edifici. S'ha iniciat també la restauració del porxo i les escales, i és previst que abans del març de 2002 s'hagi construït l'accés a la terrassa i s'hagin adequat les instal·lacions i l'equipament per a la seva utilització. L'arranjament de l'entorn immediat al monument, així com de la sala posterior del temple i la façana, inclosos els vitralls, també entren dintre d'aquestes previsions

17.- Casa Parroquial

Data de construcció: 1914

És aquest un edifici de caire unifamiliar, aïllat i amb jardí, destinat des del principi a casa parroquial. Consta de planta baixa i golfes amb estructura de fusta i coberta de teula a quatre aigües.

La façana està coberta per lloses irregulars de pedra. A la planta baixa s'observa una porta d'accés a l'edifici flanquejada per quatre finestres d'arc de mig punt, totes remarcades amb maó vist, imitant dovelles.

El pis superior és resolt a la manera de golfes o graners típics de les cases senyoriales medievals de la comarca, amb una filera de petites finestres d'arc de mig punt. En el centre hi destaca la figura del Sagrat Cor.

18.- Can Julià de la Muntanya

Data de construcció: Segles XVII–XIX

Situada a la part alta de la colònia, és una altra de les masies existents a la finca agrícola, i segueix la tipologia de casa pairal catalana. Al llarg del temps ha tingut diferents usos. Va acollir una congregació de religioses que més tard es van traslladar a l'edifici del carrer de Claudi Güell. També va ser l'habitatge provisional dels obrers que arribaven a la colònia, fins que se'ls hi adjudicava una casa. Al pati hi havia safareig on les dones rentaven la roba encara que normalment ho feien als de la fàbrica.

19.- Torre Salvana

Data de construcció: Iniciada al S.XII i reformada al S.XIX

La torre Salvana, situada prop de la casa parroquial, s'alça al damunt d'un promontori i domina bona part del Baix Llobregat. Juntament amb la xemeneia de la fàbrica, ens indica la localització de la colònia, que des de la llunyania resta amagada per un bosc de pins.

Va ser construïda cap al segle XII i consta d'un cos que té l'estructura de palau, avui molt malmès, i d'una torre de defensa de planta rodona, com en la majoria d'aquests casos. Els seus orígens són incerts, i al seu respecte s'han fet diverses interpretacions. Es creu que va pertànyer a la família Salvà, d'on prové el seu nom actual. També es diu que era una casa d'estiueig dels comtes de Barcelona. Altres notícies ens fan saber que originàriament pertanyia al terme municipi de Sant Boi. Al llarg del temps ha sofert una sèrie de transformacions i remodelacions. Actualment es troba molt deteriorada.

